

Ольга КАЧЕРОВА,
старша викладачка,
Бердянський державний
педагогічний університет

ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ СТРЕСОСТІЙКОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ МЕТОДАМИ АРТТЕРАПІЇ В ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ

Війна в Україні є неабияким стресом для дітей, особливо молодшого віку. Вони можуть відчувати тривогу, страх, гнів, сум, інші негативні емоції. Ці почуття можуть мати негативний вплив на їхнє психічне та емоційне здоров'я, а також на здатність вчитися і розвиватися.

Досвід, який проживають українські діти, часто є невимовним і таким, що кардинально трансформує їхнє життя та парадигму цінностей. Війна є щоденною загрозою, що змінює, а часом і розколює звичні дні й ночі на окремі шматки, досвіди, спогади. Тому основним завданням для арттерапевтів у роботі з дітьми стало створення безпечного простору, де б вони могли довіритися та поділитися пережитим досвідом [2].

Розробка програм, що використовують психологічні методи для корекції дитячих страхів, залишається актуальним завданням. А саме, вивчення можливостей використання арттерапії для подолання дитячих страхів у рамках освітнього процесу.

Методологічні аспекти арттерапії досить ґрунтовно розкриті в наукових публікаціях зарубіжних арттерапевтів – М. Бетенські, Е. Крамер, М. Лібман, М. Наумбург та ін. В Україні дослідження в напрямку арттерапії розвиваються та привертають увагу провідних науковців. Відомі наукові праці О. Вознесенської, Л. Волкової, Є. Пінчук, Г. Побережної, О. Сороки, О. Шевченко відображають глибину досліджень застосування методів арттерапії в роботі з дітьми під час дії воєнного стану.

Мета дослідження: дослідити методи арттерапії, які допомагають молодшим школярам впоратися з емоційними наслідками війни та сформуванню стійкості до стресу. Вивчити практичні ефекти цих методів.

Методи, використані під час проведення дослідження: огляд та аналіз педагогічної літератури, вивчення наявних досліджень та публікацій, порівняння, систематизація й узагальнення отриманої інформації з питань застосування арттерапевтичних методів роботи з дітьми в період воєнного стану.

Арттерапія – це метод психотерапії, який використовує мистецтво для розв'язання емоційних і психологічних проблем. Арттерапія може

бути ефективним засобом допомоги молодшим школярам, які переживають стрес внаслідок війни.

Це метод психотерапії, який дозволяє з допомогою творчості пережити внутрішні конфлікти, тривогу, страхи, що турбують людину. Арттерапія підходить не лише дітям, а й дорослим. Діти проявляють себе через творчість (або гру). У такий спосіб вони самостійно знаходять внутрішній ресурс, щоби впоратися з проблемою, яка їх турбує. Якщо з дорослими ми можемо проговорити якісь моменти, то з дітьми все інакше. Ми комунікуємо з ними невербально, часто на символічному рівні. І це допомагає не нашкодити їм [1].

Арттерапія дозволяє висловлювати власні емоції дітям, для яких важко це зробити словесно. Метод арттерапії привабливий тим, що він в основному використовує невербальні способи самовираження і спілкування. У процесі творчості активно залучена права півкуля мозку, яка у звичайному житті не так часто використовується людиною. Нормальний, гармонійний розвиток особистості передбачає рівноцінний розвиток обох півкуль і, відповідно, нормальну міжпівкулеву взаємодію. До того, деякі види активності людини вимагають саме роботи правої півкулі – творчість, інтуїція, освіта, дружба, стосунки з людьми [3; 11].

Використання методів арттерапії з молодшими школярами в умовах воєнного стану може стати ефективним способом допомогти їм впоратися зі стресом, покращити психічний та емоційний стан. Малювання, ліплення та інші творчі заняття можуть допомогти дітям висловити та опрацювати свої емоції, пов'язані з війною, такі як страх, гнів і смуток. Це все призводить до зниження рівня стресу й тривоги, а також покращення загального психічного та емоційного стану.

Список використаних джерел

1. Аргірова Г. Що таке арттерапія та чому вона ефективна у роботі з дітьми під час війни. URL: <https://voices.org.ua/news/shcho-take-artterapiia-ta-chomu-vona-efektyvna-u-roboti-z-ditmy-pid-chas-viyny/> (дата звернення: 07.05.2024).

2. Арттерапія і війна: контексти і досвід практичної роботи : кол. моногр. / за заг. ред. Н. Кальки, Г. Одинцової. Львів : ЛьвДУВС, 2023. 283 с.

3. Калька Н., Ковальчук З. Практикум з арттерапії : навч.-метод. посіб. Львів : ЛьвДУВС, 2020. Ч. 1. 232 с.

Ольга КАЧЕРОВА,
старша викладачка,
Бердянський державний
педагогічний університет,

Ярослав ХВОСТИК,
здобувач першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
Бердянський державний
педагогічний університет

ВПЛИВ ІСТОРИЧНИХ ПОДІЙ І СОЦІАЛЬНИХ ЗМІН НА ХУДОЖНЮ ТВОРЧІСТЬ

Тема впливу соціальних змін та історичних подій на художню творчість є надзвичайно актуальною, позаяк мистецтво завжди було віддзеркаленням суспільства, його настроїв, прагнень та проблем. Художня творчість завжди була тісно пов'язана з історичними подіями й соціальними змінами. Щоб відобразити реальність, дослідити складні питання, висловити свої думки митці використовували твори.

Глибокий вплив на художню творчість часто мають історичні події. Революції, війни, політичні та економічні складнощі змушують митців дивитися на світ по-новому, та й на своє місце в цьому світі також. Багато дослідників ХХ ст. (Л. Масол, Т. Крижанівська, Г. Шевченко, О. Комаровська, Л. Гайдамака та ін.) наголошують на тому, що мистецька освіта й виховання особистості мають базуватися на принципі взаємодії різних видів мистецтва, позаяк тільки в сукупності всіх почуттів у свідомості дитини відтворюється цілісна картина життя [3, с. 161].

Деякі вчені зазначають, що в «час змін» складні соціальні перетворення супроводжуються ломкою старих форм життя, переоцінкою цінностей та ідеалів, утратою звичних переконань та установок [1, с. 6]. До таких змін можна віднести російське вторгнення в Україну, яке розпочалося у 2022 році й вже знайшло відображення в багатьох видах мистецтва. Художники, фотографи, письменники та музиканти почали створювати просто надпотужні роботи для документації жахливих подій війни, які виражають гнів, біль і надію українського народу, наприклад, фільм «20 днів у Маріуполі», який показує всі жахи перших днів вторгнення, але він просто необхідний, щоб не тільки українці, а й увесь світ не забував про наймасштабнішу проблему ХХІ століття.

Вплив історичних подій та соціальних змін на художню творчість очевидний. Митці завжди були чутливими, до змін, і використовуючи свої твори, відображали, досліджували та критикували події, явища